

ספר הפרנס

פלוני הם אבל אם הם מרופות (שם ס"ד א)
 בקערה אין קונים מהם^ב ואובליא"ש מותר
 לקנות מהם ואין לחוש לא משום דם^ג ולא
 משום גיעולי גוים ובישולי גוים אבל אין
 להתיר סמעם זה פשטיד"א של דגים שאפאה
 גוים שהשמונית הוא בעין על העיסה ואפילו
 הגבלע בעיסה^ה נאסר כבר קודם שנבלע
 משום

א עוף הבא לפנינו ואין ידוע אם פסא
 אם מהור נאכלי^א במסורה (חולין
 ס"ג ב) וישאלו פי הוקנים או לאסור^ב או
 להתיר^ג כי אין אנו בקיאים בסימניהן :

ב ביצים מותרין לקנות^א מן הנוים (שם)
 אעפ"י שאינם אומרים מעוף

הגהות הסו"ל

(א) נאכל . פי' תשובת מהרי"ל סי' ז"ה :

הגהות וביאורים על ספר הפרנס

מהגאון ר' דוד כוריא . ז"ל :

סימן א [א] לאסור . ואע"פ שיש בו כל סימני טהרה .
 דמיישי' שמא ידרוס אח"כ רש"י פ' א"ט (ס"ג) : ד"ה חזויה כו' : [ב] או להתיר כו' : אם באת לדקק
 ולכוין סומא דאין בקיאות בסימנין שכתב המחבר . בנותן טעם גם להאי בבא דלא להתיר מקום לומר
 דדעתו ז"ל שאפי' יש בו כל סימני טומאה מכיין המסורה וכיו"צ הביא בכה"ג בי"ד הגב"י סי' פ"ב
 אות כ"ה בשם דמ"א שכתב דמשמע קן מדברי הרמב"ם והטור ע"ש . והיינו דאין אנו בקיאים
 בסימני טומאה דיש פירושים שונים בדורס . גם באלבע יתרה :

סימן ב [א] בצים מותרים לקנות כו' במס' דבריו כאלו הוא בכל מקום . ובאמת מעיקר דינא קי"ל
 בפ' א"ט (ס"ד) דבעינן שיאמר מעוף פלוני טהור הוא רק הפוסקים ז"ל נתנו טעם
 על המנהג שלנו משום דבמקומותינו מזויים טופות טהורים . וכל כי האי לא היו לסמחבר למסחם
 אלא לפרש . ולפי שיטת הר"ן ז"ל דלא בעינן שיאמר מעוף פלוני טהור הוא כ"א במקום דשכיחי רוב
 טמאים ומפרש הא דפריך הש"ס דלמא מעוף טמא הוא קאי אבכל מקום דהני דרייחא רסיינו נמי
 בדוכתא דרוב טמאים . אבל בשאר מקומות אה"נ דמכתיב ארוב טופות טהורים (כקושי' השוס' סס) .
 לפ"א א"ש טפי סתימה לשון המחבר פה בזה : [ב] אבל אם הם מרופות בקערה אין קונים מהם
 לא משום חשש טוף טמא . דהא חולנין ב"ר וכמכין אהא אפי' גלושו בלובליא"ש כדלסלן : ואע"פ
 שאין אנו רואין לפנינו זורת הבינה כלל כ"ש בטרופות דאכתי יש להכיר ולדמות מאיזו עוף הוא (וכדמוכח
 בגמ' דבצי לאוקמי . הא דבעינן שיאמר של עוף פלוני טהור . ולא מכתיב אסימני בצים דמירי בערופות .
 והא דחמירה מהני כרש"י וכ"כ כל הפוסקים ז"ל . דיכול להביא בצי אותו העוף ולדמות . א"כ נראה
 דבטרופות נמי יש להכיר מאיזו מין עוף הוא) . אלא משום דאין דרך נכרי למכור בצים טרופות
 הי ריעותא וחיישי' שמא ישראל מכר לו ביצה נבלות וטרפות וטרפה בקערה שיכירו ישראל ריעותא
 ולא יקחו ממנו . משא"כ בלובליא"ש שאין בה ריעותא : [ג] לא משום דם דלולנין ב"ר כמו שאנו
 חולקין בצים מנסולין בלא בדיקה . טוס' : ולא משום גיעולי גוים כו' דקמחא עיקר שם : [ד] ואפי'
 אכנלע

ספר הפרנס

משום בישולי גוים :

וכן מתרנגולת טריפה^[1] ומספק נבילה הביצה מותרת ומספק טריפה הביצה אסורה :

ג ביצים שנמצאו בהך התרנגולת (ביצה דף ו) שחוטתה אם בקליפתה מותרין לתתם בתבשיל של חלב^[2] אבל כשאין בקליפתה אסורין בחלב וצרכין מליחה כבשר ואם נמצאו ביצים בהתנגולת שנתגבלה ^[2] בשחיטה אסורות (עדיות דף ח') ואם נתערבה בשאר ביצים אפילו באלף לא בשילי^[3]

ד תרנגולת שהיא ספק טריפה אם נזקקת אחר^[4] לתרנגול^[5] (חולין נ"ח א) ותמעון ביצים והלך בולן מותרות ואפילו התרנגולת :

ד ביצים של עוף טמא או ביצה מותרת שיש בה אפרוח או דם (חולין צ"ח

הגהות הרד"ל

הגהות הסו"ל

הנבלע בפיה כו' משמע דס"ל ולכל הפוסקים שהביאו לה דבשולי עכו"ס אסורין בס' ואין בטלוי ברוב. ושלא כדעת האו"ה שהביא הש"ך בי"ד סי' קי"ב ס"ק כ"ג ובסי' קנ"ו ס"ק י"א וע"ל ס"ק ט"ו דבשולי גוים שזין לפת של עכו"ס שהוכיחו תוס' פ"ב דע"ז (לה) : סד"ה מכלל. והמרדכי פ"ק דחולין מההוא דדמיו דהתם

ב' כ"פ כספר התרומות סי' כ"ו ח"ל ומיהו אם נתערבה בשאר ביצים אינה בטילה כרוב עיי"ש. וכמו ליער קציעות הוה דרבנן ואפילו בחלף לא בעל ט"ש ועי' יבמות פ' ע"א בתוס' ד"ה מאי ובבב"י סי' ק"א ד"ה ומיהו. ובידשאלי תרומות דף ל"ו במה"פ ד"ה דג :

דבשתרובות לא גזרו רבנן ובטלן ברוב. ושוב מלאחי בזה"ל אסף בית ג' ממש שהביא מדברי סה"ת שכתב דין זה ג"כ דסובר כדעתו ז"ל דבשולי עכו"ס וכל איסורין דרבנן זריזין ס' לבטלוי (ומשמע מדבריו אפי' בפת). ואף מלשון הרא"ש ז"ל שהביא העור שלהי סי' קי"ג דכתב דלא מניט בבשולי עכו"ס שאסרו פליטתו. משמע דזקא פליטת כלים מתיר אבל לא נותן טעם של תערובות גוף איסור. וכ"כ לי לשון הש"ע דרק לענין פת עכו"ס תפס להתיר ומשום דפת קיל שהיא מהלכות של עמשים. אבל בבשולי גוים שהיא גזרה קדמונית לא רצה להקל. שוב מלאחי באו"ה כלל מ"ד דק' ז' שכתב ע"ז ח"ל. ואין שייך בזה טעם כעיקר שלא גזרו בו. דהשמטיות עיקר האיסור הנבלע ולא מטעם לבד טע"ל כוונתו דהשמטיות נרגש בטעמו ואין מתערב יפה שיהי' דיטל. אבל לא מתסבר לי לפרש כוונתו משום דשומן לטעמא עביד ולא ביטל כדלחמו לגבי דמאי פ"ק חולין ופי' בתרא דבינה וכ"פ בש"ע א"ח סי' תקי"ג ס"ג :

סימן ג [א] מותרין לבטלן בחלב כ"ל : [ב] ואם נמצאו הכלים בתרעולת שנתגבלה כו' כ"ל. ואהני ביצים גמורות בקליפתן דלעיל קצוי וכמבואר בתוס' וש"פ והנהו הוא דאסורין מדרבנן ולהכי ספיקה מותרת כדמסיים ואזיל אבל שאינן גמורות כיון דהם כבשר לענין יב"ח ומליחה ה"כ בנבלה אסורין מה"ת וספקן אסור ממילא : [ג] אפי' בחלף לא בטיל. דהוי דבר שבמינין : [ד] וכן מתרעולת טרפה. איפשר יותר כיון להגי' וכ"כ מתרעולת טרפה. דהוי דאוריית' וגבלה דרבנן. רק דמ"מ הוי כליטרא קציעות דרבנן הוא. וכן מבואר בשה"ת פ' אלו טרפות סי' כ"ו :

סימן ד [א] אם היא נזקקה אחר^[6] לתרעול כו'. וכ"ה לשון זה בשערי דורא לא לתעוטי בדספנא מארעא קצתי דבהרי' מוכח בסוגי' דפ' א"פ (ג"ח) דפריך לאמור מדבריי' דזשין בביאה טרפה ודקא בה ולא משני בדספנא מארעא כדמשני לל"ק. וע"כ דלאמימר ספנא מארעא נמי מהני להויאה מידי טרפה. ואיפשר לרבנותא נקט דאפי' נזקקה לזכר מ"מ בעינן לידה ולא סגי' בזה למודי'. אע"ג דאמר ר' יהודה בפ"ק דע"ז דשצורה אינן מקבלת זכר כלל עיי' תוס' שם :

ספר הפרנס

ב

בכף כו"א לברו הכף אסור מפני הביצה האסורה שהיתה בכף חוץ למים ואח"כ הוציא שאר הביצים) נאסרה אם לא שהי"ן בהן ובמים ששים :

מ דגים קמנים שנתבשלו או נמלחו יחד ונמצא אחד מהן טמא זורקו לחוץ והאחרים מותרים בששים עם המים ואם הוא מרוסק כמל במ' ואם נפל לתוכו שלם ואין אגו מכירין אותו אפילו באלף לא במיל :-

י תולעים הנמצא בפרי (חולין ס"ז ב) אם בא התולע בפרי בעודו באילן

התולע אסור ואם בא בפרי לאחר שנתלש גם התולע מותר באכילה ואם בעודו חי פירש מן הפרי לחוץ או התולע אסור וכן התולעים הנמצאים בשרביטי פולין ועדשים אותן באו במחובר ואסורים התולעים ואותן זרובים הנמצאים בגוף הפולין לאחר שיצאו מן השרביט באו בתלוש ומותרין ואינם אסורים אא"כ פירשו מחיים ומשפירשו אין חוזרין ונכנסין לפיכך שרביטי פולין שנתבשלו ונמצא תולע באחד מהם זורק השרביט שנמצא בו התולע לחוץ

צ"ח א) ונתבשלו עמהם בצים כשרין בין בקליפתן) בין בלא קליפתן או שנתבשל עמהם דבר אחר של היתר הכל אסור אם לא שהי' מ' בהיתר" ואם הוכח" על התרנגולת (חולין ס"ד ב) ויצתה ביצתה כשירה :

ו ביצה שנמצא דם (שם) על הקשר של חלבון הדרם אסור וזרק והשאר מותר ואם ישנו על קשר של חלבון אף הביצה אסורה ואם נתפשט הדרם מחוץ לקשר חלבון אף הביצה אסורה ואם הדרם על הביצה ולא על הקשר" הדרם אסור" והביצה מותרת :

ז ביצה שיש בה אפרוח מרוקף אסורה וגם האפרוח :

ח ביצים שנתבשלו ונמצא באחד מהן אפירוח או דם כולם אסורים אך התכם עיניו בראשו וימתין מלהסירו מן המחבת או מן הקדרה עד שיצמח המים או יוסף מים צונן תוך הרתוחין שיצמח מן הרתוחה קודם שיוציאם ואם מותרים האחרים בששים עם המים הראשונים" שנתבשלו הביצים עמהן בהן יאם הוציא הביצים מן המחבת מן המים הרתוחין

הנהות הסו"ל

(א) דלח כירטמלי תרומות פ' בלל דף ל"ח א' שמחלק בין קלוטות ובין שאינן קלוטות ושי' בתו"ח כלל ס"ג דין א' וכמנ"ל שם אות ג' : (ד) כפי' הערך פ"ש בתוס' ד"ה גישולי : (ה) ו"ל הרשב"א בתו"ב דף פ"ה ב' ויש לי לדקדק כשמנאל בח' מן המקומות שאין הביצה כולה אסורה מטני מה זורק הדם והלא הביצה מוכח' עליו ומאי שנא מדם דגים שגנבו שמוחר ביש בו קשקשים ונראה לי שגדס בצים הסמירו לאסרו כל שהוא בעין הואיל ויש בה דמים אסורין דבר תורה וע"ש בדק הבית ובמס"ה ובתוס' חולין ס"ד ב' ד"ה והוא ובמס"ג לאווין קל"ב דף כ"ט א' כתב שהדס מותר אף מדברי סופרים ע"ש ומסקי' ויש שאין רוצין לסמוך על' וזוקלפין מקום הדס אף כשמנאל במקום אחר דריגה בעל' :

(ו) באותה קף וחברין] כן הגי' בספר התרומה פ' ל"ה והיא אס' כו' עד ששים בו' ליתא שם :

הנהות סהרד"ל

סימן ה [א] שיהי' ס' בהתיר צלומ' בהתיר עלמו לבד הביצה כדק"ל פ' גיד הנסה (ל"ז) : דלח ביצה מהמנין וקף שלענין נחבשל עמהם ד"ל של התיר כ' הפוסקים דק"ל דביצה מהמנין לא תס' להסריך ולתומרא לא דק :

סימן ו [א] הדס אסור והביצה מותרת הדס אסור מורכב וכו' באו"ה בלל ס"ב הביא בשם הפרנס דלח אטו בקיאוץ בקשר שלבון ותלמן ולכן נהגו להחמיר ולפינו לית' :

סימן ח [א] עם המים הראשונים כו' אבל האחרוני' שמוסיף לנגעם לא מהני להצטרף לשיעור מ' : [ב] נאסרו אם לא שהי' כו' ט"ם וז"ל אפי' שהי' בהם ובמים מ' ועי' בסה"ת פ"א ע"ט סי' ל"ה והביאו דבריו במרדכי וע"פ :

סימן

ספר הפרנס

לאחר השחיטה אותן תולעים מותרין לאחר שמתו. או אם הם בתוך הבשר והגבינה ולא פירשו מותרין אפילו בחיין אבל אם פירשו חיים אסורים אבל גבי בשר לא חיישינן להא דבשעת הרחת הבשר במים אם יצאו נפלו וכן תולעים הגדולים בכלים במים וכן במים מכונסין שעל הארץ מותר לשחתו אפילו פירשו ברפני הכלי והגומא מכפנים. וכן יבחושין קטנים הגדלים כשכר^ב מותר לשחתו עם המשקה ואם סיגן השכר או היין דרך סמליה או אסורין:

יב אותו ואת בנו. אסור לשחוט ביום אחד (חולין פ"ב א) דהיינו האם ואת וולדה^א בין הולד ובר בין נקבה בין שחט האם תחילה ואח"כ הבת או איפכא. והיום הולך אחר הלילה שלפניו (משנה פ"ג שם) ואם עבר ושחט הבשר אסור לכל ישראל^ב לאכול בו ביזם ולמחרתו מותרין^א (חולין קמ"א) והשוחט לוקה (חולין ע"ח א):

יג בהמה שנשחטה ונמצא בה ודל שליל חי מותר העובר בשחיטת אמו (חולין ע"ד א) וגם הלבו וגיד הגשה שלו אבל דמו אסור וה"ם כשלא הלך כלל אבל הלך צריך שחיטה. ואם נמצאת האם טריפה גם הולד כן^א עגל הגשחט תוך ז' ללידתו אסור באכילה

לחוי^א ויש אסורים אפילו ע"ס של היתר. אבל פולין בלא שרכיט שנחבשל בקיריה ונמצא הרבה זיוין וחובבים בקעה כולן מותרין. ויש מחמירין ונותנין זיפולין. תחילה לבשל במים רותחין. כרי שימותו הנוכבים סיד בתוך הפולין קודם שיפרשו מן הפולין לחוי לתוך המים. ואם ראו אותן פורשין וחורין ואח"כ נתבשלו בקדרה. הם עצמם אסורים והתבשיל מותר מדר"ם. וכן וכוזים^ב הפורחים הנמצאים תוך התבשיל וורקן לחוי והתבשיל מותר ראין בהן בנו"ש^א. ותולעים הנמצאים תוך קלח של ירק ודחוקים בפנים שאין הלל במקומו שיוכלו לרחוש וליך כאשר הם שם אין בהם משום שרץ השורץ על הארץ ומותרין. וכן מבשלי קליות של חיטה ומצוין בהם תולעים בין הקליפה לחיטה מותרין. ותולעים הנמצאים בקמח אין תקנה לכברה בכברה ואסור למכרה לגוי דחיישינן שמא ימכרונו לישראל אחר. אבל אם המוכר הואה שהגוי עושה ממנו מיני מאכל לעצמו בפניו אז מותר למכרו לו:

יא תולעים הנמצאים בחתיכות בשר או בחתיכות דג אם באו שמה סחיי הבהמה והדג או התולעים אסורין ואותן תולעים הבאים מחמת סירחון בגבינה או בבשר

הנהות סהרר"ל

סימן י [א] תולע וכו' כל סס' מדכרי' סה"ס פא"ט סי' ז"ה ול"ו ועי"ש טעם האוסרים אפי' בס' [ב] דאין בהם ככ"ט. ז"ע דר"ז תכז בנט"ו כסס הר"מ דאוסר אפי' הכף סבוליה בו הזכוכ לחת פ"ט: סימן יא [א] תולעים הנמלצים כו' עד מותרין. הוצא בהגהמ"י פ"ב ממ"א כסס מהר"ם ג"כ:

סימן יב [א] דהיינו האם ואת וולדה כסה"ת תכז שנהג' מוכרים ג"כ וכו' דעת כל סייעתי' מכת הרפסוס ואשכנזים ז"ל שלא כדעת כס"ג וסייעתי'. ויותר קרוב שחסר כלון בין בזכרים בין בנקבות ג"כ כמו שהוא הלשון כסה"ת: אשר ריב פסקי החכור הלוי מעתקים ממנו: [ב] אסור לכל ישראל. עש"ך סי' י"ז. ס"ק ג' שהעלה דווקא ליריד' קנסו ולא לאחרים. ועי'תב"ש שהעלה כדעת החכור: סימן יג [א] גם הולד כן. מדינא דגמ' כבן ט' חי קי"ל ד' סימנין אכשר ב'י' רחמנא: רק משום דאין נקיאיין כבן ט' העלה כסה"ת ס"ס מ"א דנחמאה האם טריפה טוב לאסור כל תולדות

הנהות הסנ"ל

(ו) (השאר יש ממירין ע"י ס') וכ"כ כסה"ת סי' ז"ה ויש אוסרים הוא סברת רבינו יצחק כ"ר אשר הלוי עש"ט ובסמ"ג לאזוין קל"כ מנאר העטס: (ח) וכוזים מהר"ם רוטשנבערג סי' קמ"ג ועי' תשובת מהר"ל סי' ס"ה. (ט) (או ביו"ט) כנ"ל משה"ת.

סימן יב [א] דהיינו האם ואת וולדה כסה"ת תכז שנהג' מוכרים ג"כ וכו' דעת כל סייעתי' מכת הרפסוס ואשכנזים ז"ל שלא כדעת כס"ג וסייעתי'. ויותר קרוב שחסר כלון בין בזכרים בין בנקבות ג"כ כמו שהוא הלשון כסה"ת: אשר ריב פסקי החכור הלוי מעתקים ממנו: [ב] אסור לכל ישראל. עש"ך סי' י"ז. ס"ק ג' שהעלה דווקא ליריד' קנסו ולא לאחרים. ועי'תב"ש שהעלה כדעת החכור: סימן יג [א] גם הולד כן. מדינא דגמ' כבן ט' חי קי"ל ד' סימנין אכשר ב'י' רחמנא: רק משום דאין נקיאיין כבן ט' העלה כסה"ת ס"ס מ"א דנחמאה האם טריפה טוב לאסור כל תולדות

אכילה:] :

יד ראש כבש וגדי ורגלי בהמה או של כבש ועגל שנתנין על האש להסיר השיער והמלפיים • או התרנגולת שנתונים על האש להסיר הנוצה הכל מותר ויש מולחים הרגלים והראש קודם שיתנם על האש ולאחר שהסירו השיער והמלפיים מולחים אותם פעם שני לפי שהשיער והמלפיים מנעו בנגוד לכנוס המלח בכשר ומליחה הראשונה חומרא בעלמא היא*] :

פו תתיכות בשר*] שהניח בביתו ואין איש רואה והלך בשוק חזר ומצא במקום שהניח מותרת בלא מביעת עין זסימן ואם לא מצאה שם צריך סימן או מביעת עין ואם הניח בין הגוים צריך מביעת עין או סימן פן החליפוה • וכן שולח בשר ביד נכרי דינו כן :

יו ארז דברים*] שהחכם הבא להורות צריך להיות זהיר וזהיר בשעת ההוראה ולהשים על לבו להקור ולדרוש על כל דבר • אם בא להתיר איסור שנפל לקדרה או שנתחב בה וצריך ס' לבטלה ישאל תחילה אם נתנו שם מים עוד בקדרה אחר שנורע שבא האיסור בתוכה כי שמא בתחילה היו בה מים פחות מס' והי' הכל אסור ואם צריך שתהא**] הקדרה שאינה בת יומא והיא של דבר איסור חלב או גבילה צריך לשאול אם החמיר* בו החמין בלא

שום דבר תוך מעל"ע עד שעשו בה האיסור ואם הוא כן או היא בת יומא ואסורה אבל אם הקדרה של היתר בהיהר כגון של בשר ונפל לתוכו (של) חלב או איפכא ואין בת יומא שלא עשו בה בשר או חלב מעת לעת ואפילו אם החמרו בה חמין לברם תוך מעל"ע • אעפ"כ אינה קרויה בת יומא וכשבא להורות להתיר מטעם ס"ס הכל מותר דהלכה כשמואל דבכל איסורים ס"ס מותר בר מע"ז דאסור אבל בספק הראשון יזהר שלא יתיר כשהוא איסור דאורייתא • כגון בריה או דבר שבמנין או חתיכה הראויה להתכבד אם נתערבו אפילו באלף לא במל ותרנגולת שהיא ספק טריפה דאורייתא או ביצה ספק טריפה דאורייתא או חתיכה גדולה כחלב וכיוצא באילו אפילו באלף לא במל ואסורות ואין נקראין ס"ס ע"כ יזהר שלא יבשל בכלי שאין בת יומא בין של מחכות בין של חרס בין של עץ ואין צריך לשערז מעת לעת אלא כשנשתמש בו כערב ועבר לילה שלימה בלא שימוש ולמדינתו בהשכמה נשתמשו בו או מותר • ר"ת ואכ"י העור*] הגח אבל לר"י נראה יותר מיושב כדברי המחמיר לומר שצריך מעת לעת וכן פסק רבינו ברוך בספר התרומה להריא עכ"ה] :

יז איסור שנפל בקדרה שיש בה היתר רותח בין בסינו בין שלא בסינו יש לשערז בס' אם יש סן היתיר עם הרוטב ועם הקליפה

הנהות המו"ל

הנהות הרד"ל

(א) או (כלי של איסור שיתחב בה) כן הגי' בכה"ת ס' ע"ד • (ב) ואם רוצה להתיר התנכל נשכיל שהי' הקדירה אינה בת יומא • (ג) אם האמנו הוצא כחוס' ע"ז דף ע"ו א ד"ה בת •

חולדות ע"ש • וכ"פ רמ"א בהג"ה ס' י"ג ס"ג : [ג] אסור בגבילה ונ"ל מדינה בכלו לו חדשין שרי לאלתר רק משום דלא בקיטין אסריקן מספק נפל וזכה לא כתבו כלל האחרוני' להחמיר אפי' בידוע שכלו לו חדשין : סימן יז [א] ומליחה הראשונה חומרא כו' • משמע דהשני' מעכבא דיעבד וכדעת הסמ"ק •

ומ"א חפס כן בטלפים כדעת הסמ"ק לאסור שנתוך הקליפה • אבל בשערות פסק כדעת הרשב"א להקל דיעבד :

סימן מז [א] כל הסי' לשון פסקי סה"ת ס' מ"ז :

סימן מז [א] אלו דברים כו' • כל הסי' לשון סה"ת ס' ע"ד ע"ה ע"ו :

ספר הפרנס

כא איסור שנתערב בהיתר בדבר יבש מין במינו במל ברוב ודלא כרש"י ואם נתבשלה התיכה קמנה של איסור שאינה ראויה להתכבד עם חתיכות של היתר אם אין מכירה במל ברוב חתיכות של היתר אבל אם מכירה יסודנה וישער השאר בס' כנגד המחיר מן האיסור שהוא כשיעור כל החתיכה ומבחי"א או אחד משאר בני מעים של בהמה או עוף מריפה שנתערב עם הכשרים במל ברוב לפי שאינה ראויה להתכבד ואם דבר לח הוא שנתערב כגון יין שנענע בו גוי ביין של ישראל דאין איסור של יין במשהו אלא אותו שנתנסך לעבו"ם [הג"ה לא קי"ל כר"ת דאמר הכי אלא כאשר הנאונים דפסקו אפילו סתם יינם במשהו] או חלב בחלב צריך ס' וכן מין שאינו מינו אפילו בדבר יבש צריך ס' וא"צ להשלים אחת וחמרא בעינבא או איפכא בס' לפי שאינו מינו :

בב ומרתא דעבידא למעמא אפילו באלף לא במל אבל יש לחלק בין נתכוין ללא נתכוין כגון יין או חומץ שניתן בקדרה שמתכוין לתקן המאכל אפילו באלף לא במל וכן כל כיוצא בזה אבל דבר שאין דרכו בכך שנפל לתוך מאכל שלא בכוונה התם במל בס' מהר"ם :

נג וחתיכה גדולה של נבילה או של בהמה שמאה שנפלה בהיתר או חתיכות בשר הבלוע בחלב וראוין להתכבד לפני אורחין לא במל אפי' באלף של היתר בלא וחתיכת היתר גדולה שנאסרה טחמו בלוע של איסור במלה ברוב בש ואם נפל בתבשיל במילה בס' אם אין מכירה וכל דבר שבמנין כגון ביצת נבילה ושריפה או פירות גסות של ערלה וכן דבר שקרוי ברי' כגון דג טמא או עוף טמא או גיד הגשח ואוכלה שלם אפילו לית ביי' כוית אם נתערבה בהיתר ואין מכירה

ס' כנגד האיסור או הכל מותר ואין לשער במה שבלוע הקדרה⁽²⁾ ואם בישל היתר בקדירה של איסור (שאיין) בת יומא לכתחילה אסור לבלש בה ובדיעבד מותר :

יח כף איסור שתוחב בקדירה של היתר או כף חולבת ותחבה בקדירה של בשר או איפכא ואפילו הכף אין בת יומא הכף אסור והתבשיל מותר ואם הכף בת יומא צריך שיהא בתבשיל וברושב ס' כנגד הכף ממה שנכנס תוך המים וזה דרוקא בכף של עץ אבל בכף של מתכות או של ברזל משערין בכלו מהר"ם אבל ס"ה פסק דאף בשל מתכות אין לשער אלא במה שנכנס ואם גישפך המים ואין ידוע כמה היו מספיקא אסור ולא כפירש"י :

יט ומיפת חלב שנפלה על קדירה של בשר מבחיין מותר התבשיל בס' [הג"ה אבל מהר"ם כתב וז"ל משם רבינו יצחק דאם יש בתוך הקדרה רוטב וכשר בין הכל ס' כנגד ס' מיפות מן שיעור החלב או מותר משום דדילמא אותה מיפה חלב אינה מפעפע בכל הקדרה ואסרה עד ג"ט מיפין הבלועין בקדירה בדופנו ואותו נעשה נבילה הלכך צריך ס' בכל מה שבקדרה לכמל ב' מיפין כיוצא במיפה עכ"ל אבל ס"ה חולק עליו ואמר שהחלב מתפשט בכל הקדירות ואין לו מקום להתבטל בס' ומשום רבינו שמחה מצאתי כתוב בהתבשיל מותר בס' והקדירה אסורה אם היא של חרס וקדירות של בשר וקדירות של חלב נוגעות זו בזו אינה מויק כי אינה מפעפע מדופן לדופן וכן כתוב בשם רבינו שמשון זצ"ל עכ"ה] :

כ בשר צונן אפילו מלוח שנפל בחלב חי שאינו מכושל וצונן ונישתהא בתוכה אפילו יום אחד החלב מותר לאכול דלא אסרה תורה אלא דרך כישול :

הגהות המו"ל

(2) שכלוע בקדירה וכן פסק בכה"מ סי' מ"ח

ספר הפרנס

ד

להתירה אם לא שהיא נקובה למטה :
כז מלח שבלוע מדם כגון שזיור מליחת בשר
או מאיסור אחר ונתנהו בקדרה אם
יש ששים בקדרה נגד המלח או הכל מותר :

כח תברין שדכו במדוכה של בשר ונתנהו
בקדרה של חלב או איפכא אין
צריך ס' כנגד כל התכלין כא' כנגד חלק
המגיע במקום הבלוע ולא יותר :

כט בשר שלא נמלח ונתבשל עם המלח
בטל בס' אם יש ברוטב ובבשר
הנמלח ששים כנגד החתיכה שלא נמלחה כן
פסק מהר"ם זצ"ל אכן ספר המצות כתב שריצב"א
ה' מחסיר שלא להתיר ואפילו בספק כגון שהדירו
גוי ואין ישראל רואהו אלא במעימה קפילא גוי
לידע אם יש בקדרה מעט מלח וכן רבינו שמשון
מקוצי מחסיר וכן מצאתי בתשובות רבי שמשון
בר אברהם זצ"ל דמצריך ס' בקדרה כנגד כל
החתיכה גם בה"ה כתב על גוי שהדיר בשר ואין
ישראל רואהו אם הדיר הבשר ב"פ ונתנו הבשר
בקדרה שאם אינו יודע משפטי ישראל אז
אסור ע"ש :

ל בשר שנמלח ושהא כרי מליחה ונתבשל
בקדרה בלא הדחה כשר כי בכל
שעה יש בכל החתיכה יותר כס' נגד המלח
הנמלח עליהן וכ"ש בשר יבש שנתבשל בלא
הדחה לפי שכבר כלה כל דמו ובשר שלא הודח
עדיין מן הדם ושמוה במים ונשכח ונשתהא
במים יום וליילה שלמים מעט לעת אסור מהר"ם :

לא בשר שלא נמלח והוא מלא (מלח)
[קרח] וכפור שקורין גלג"א ואין
ראוי למליחה עד שיפול הקרח החלה מן הבשר
כותר לשרותו במים חמוין בכלי שני עד שיפול
הקרח ויהי' ראוי למליחה כיון להוציא הדם מהר"ם :

לב לב הנמלח או ניצלה עם עוף בלא ניקור
קודע

מכירה אפילו באלף לא בטל מדרבנן והווקא
שלמים אבל מחזקים או מרוסקים אעפ"י שהן
כולן במילין בס' ועוף טהור נבילה או מריפה או
נאסר מחמת בליעת איסור • וכן רג קטן טהור
שנבלע בו איסור אין קרוין בריה ואם נתערבו
עם של היתר אם אין מכירו בטל בס' ואפילו אם
הם שלמים אבל חתיכות בשר בחלב אין במילה :

כד וטיפת חלב שנפלה על החיכות בשר
אם יש ששים בחתיכה לבטל
הטיפה מותרת ואס' נתן החתיכה בתבשיל
בקדרה בתוך הרוטב או צריך ס' לבטל כל
החתיכה :

כה חלב מחובר לחתיכות בשר • ונמלה עמה
אפילו כל שהוא כל החתיכה נבילה
אבל אם אין בו ס' כנגד ההלב (ואסורה) ושאר
חתיכות שנגעו בחלב שאין בכל אחת לבדו ס'
לבטל החלב אסורות ואין מצטרפין יחד לבטל
החלב דאין החלב מפעפע מחתיכה לחתיכה בלא
רוטב אבל אם יש בחתיכ' יותר מס' או [החתיכה]
מותרת ושאר החתיכות הקטנות שאין בהם ס'
הידועות שנגעו בחלב כולן אסורות ואם ספק הוא
באיזה חתיכה נגעה החלב • ויש שם חתיכות
הרבה ושמה בהא נגע כל כי האי גזונא
כולן מותרות דהרא בתרי בטלה ואפילו אם
היא ראויה להתכבד לס' שהאיסור מחמת
בלוע מהר"ם :

כו חתיכות בשר הרבה שנמלחו ונתנהים
בגינית של עצים או של אבנים
ונתנו עצים ואבנים בשולי הגינית להפסיק בין
הבשר ובין הדם הציר נומף מן הבשר ופעמים
לאחר זמן כשמסירין הבשר מן הגינית מוצאין
חתיכות בשר שנפלה לתוך הציר והדם שניטף
חוזקת ממה ששורה בציר ועוד מעט שיעור קליפה
והשאר מותר והגינית אסורה וצריכה הגעלה

הנהות המו"ל

(*) [אין ס' ונתן] :

ספר הפרנס

בהן וורידין קמנים של דם אעפ"י שחוחכם ומולחם בין בשור בין בכבש ועו אסורים. עד שיצויה הורידין הקמנים מאחר שדם דקין מאד אין דם יוצא מהן אף בחתיכה ומליחה עכ"ה]:

לז לתת כלי תחת אוו או דבר שומן הצולן אצל האש לקבל השומן אסור אם לא ששנא במלחו כשיעור צליה קודם לכן והורח פעמים קודם לכן או שצלה אותה תחלה עד שעלה תמרתו של עשן מחמת שנוטף שמנונית תוך הנחלים הרכה אם לא נמלח בשפור:

לח בשר שחושא שנמלח עם בשר נבילה אסור-מדאורייתא וספיקא לחומר. אבל רנים מטאים ופחורים שנמלחו ביחד אסורין מדרבנן וספיקא לקולא. לפיכך אותם הערינג"ש ושאר רנים שמוכרים הגויים מלוחים מותרין דספיקא דרבנן לקולא וגוי או שפחה גויה שכבית ישראל מלגו תרנגולת ולא ראה ישראל אם בכלי ראשון אם בכלי שני או מלחו בשר שלא בפני ישראל ואין ידוע אם מלחו תוך הקערה או לחוץ או הדיחו בשר ונתנהו [בקרייה] [בקערה] ולא ראוהו ישראל או הדיחו קערות חולבות בשר ולא ראוהו ישראל אם הורחו יחד או כל אחד לבדו או כל כהאי גוונא הדומה לזה או יחקר המורה אם הגוי או השפחה יודעים משפטי הדבר ופנהו היהודים איך נוהגין לעשות או הכל מותר בדיעבד. אבל אם הם ניכרים שאין יודעין וביקאין בדבר או הכל אסור בחומר הענין כי כרי להקל מרחם עשו כאיסור אבל אם ישראל יוצא ונגנם (מותר בדיעבד) או יש תינוק אצלם שהוא כל כך חכם שלפעמים סומכין עליו או הכל מותר אפילו לכתחילה:

למ כבד שנמלח עם בישלו בקרייה הקרייה אסורה ואם יש בה בשר גם הבשר אסור אבל הכבד מותר ואם לא נמלח גם הכבד אסור ורבינו יעקב חולק וכתב בשלח נמלח או הכבד מותר והשאר אסור אבל כשנמלח אשה כשיעור מליחה קודם שנתנו בקרייה או הכבד והבשר והקרייה הכל מותר ואין אנו נוהגין כן ולאחר

קירע לאחר מכאן להוציא דם מהוכה הדם אסור ובשר הלב והעוף מותר אבל אם נתכשל עמו הלב בקרייה או הלב עצמו אסור והעוף מותר שהרי יש בו יותר מס' של דם הלב ואם העוף מנותח לנתחים והלב רבוק בחתיכה אחת קמנה שאין בה ס' נגד דם הלב אותה חתיכה אסורה והאחרות כולן מותרות בס' כנגד החתיכה שהלב רבוק בה אבל אם העוף כולו נחתך לחתיכות קטנות והשמו בפשמיד"א. והלב או כבה רבוק באחת מן החתיכות כולן אסורות וגם העיסה לאחר אפייתה ולב שלא נמלח ונתכשל עם בשר מלוח. ויש בבשר ס' כנגד הלב מותר [הג"ה אסור לצלות בשפור אחד לא כחל ולא כבד עם בשר לבתחלה ובדיעבד מותר וה"ה במליחה עכ"ה]:

לג חתיכות בשר של ג' פרות או של ד' שמולחין יחד ונתנין וע"ז בכלי מנוקב מותר אעפ"י שנמר פליטתם של חתיכה ראשונה קודם שנמלח חתיכה אחרונה ואפילו אם מלח חתיכה אחת יום אחד שלם לאחר שמלח הראשון ונתנה על הבשר שמלח אתמול מותר ודווקא יום אחד שלם סעת לעת ולא יותר:

לד בשר שנמלח ומיד נתנהו אצל בשר שלא נמלח יחזור ויסדר וימלח הבשר שאין מלוח מותר. אבל אם נשתא אצלו זמן או יום אסור:

לה מלח שהוא בקערה יבשה שנשתמשה בבשר או אימא מותר לתת מאותו מלח לתבשיל של הלב או של בשר:

לו קיבה ומכח"א ובני מעיים הדקין שהוא תורא דכנתא אם נמלח תוך הקערה או נתנם בקרייה עד שלא נמלחו הכל מותר דיעבד אבל השומן שעליהן והכנתא עצמה והכרס צריכין מליחה משום דם כשאר בשר גם מולחין הקיבה ובני מעיים עם בשר וגם מולחין הכרס קודם הליפתו לנרוד השיער [הג"ה כתב רבי יהודאי גאון שזה השומן הקורא כנתא יש

ספר הפרנס

ה

סוה כחל (ס) שנקרע שתי וערב ופחו בכוחל מותר לבשלו עם בשר לכתחילה ואין לחלק בין כחל בהמה מניקה או שאינה מניקה ואין אנו נוהגים כן לכתחילה אך דיעבד מותר ורש"י ב"ה אוסר במ' כשאר איסורים שכתורה משום נזירה :

מו כחל שנמלח בלא קריעה עם בשר אסור :

מו כחל שנתייבש והושם בפשמיר"א עם בשר דיעבד מותר ואין לחלק בין מניקה לשאינה מניקה :

סח מגעילין כל הכלים דחוקא כשאינם בני זמן מעת לעת ואו מותר להגעיל אפילו תוך כלי בשר ואם ירצה להגעיל בכלי האוסר שאינו בת יומא פוב יותר אבל תוך כלי בת יומא האוסר לא יגעיל וכלי שהוא בן יומא לא יגעילנו בכלי אם לא שיהי' במים ששים פוזא בו שלא יאסור הכלי שמגעיל בו אבל כלי שאינו בת יומא אין לחוש אם יגעילנו בכלי קמץ והוא נותן טעם לפגם :

סס מחבת שיש בה אחיזה בית יד אחזכה אין מגעילין הבית יד אבל כלי גדול שאין יכול ליכנס לתוך היורה פעם אחת אין לו לעגל סביב סביב היורה אך יצמצם להכניסו תוך הרחתחין עד חציו או עד שלישי וחוזר ויגעל מצד האחרי :

ג להגעיר כלים לצורך הפסח אם מגעילים קודם הפסח או ערב פסח קודם ד' שעות מותר ואפילו שניהם בני זמן היורה והכלים אבל לאחר ד' שעות אסור להגעיל אלא כלי שאינם בני זמן וצריך לשפוך" מים צוננים על כלי הנגעל מיד :

גא רש"י הריב"א ורבי אברהם בר שמואל ורבינו יורא כולם הודו שצריך להגעיל יורה

ולאחר צליית הכבד מותר לבשלו בקריעה עם הבשר לכתחילה וכשצולין אותו נגד האש יש מצויכין לתחוב"ו ולנקבו בסכין בעומק בהרבה מקומות :

ס מותר לצלות בשר בשפוד שנצלה בו כבד או כהל שנקרע שתי וערב אפילו לכתחילה :

סא כבד הנמצא רבוק בתרנגולת לאחר שנמלחה ושהה כדי שיעור מליחה בתוכה מותר וצריך קליפה במקום הכבד ואם הוא רבוק בתחיכה אחת או אין רבוק ונמלח אנו נצלה או נתבשל עמה משערין במ' כנגד הכבד אם אינו רבוק או כנגד הכבד והחתיכה אשר רבוק בה מהר"ם ויש אוסרים כשהוא רבוק בעוף אם אין בעוף ס' נגד הכבד [הג"ה ספר המצות פסק ואפילו אם נמלח עליו' בישראל בדיעבד שרי מדי דהוי אצלי' דשרינן בין כבדא בין כהלא בדיעבד ואפילו עליו' בישראל עכ"ה] :

טב כחל בעי קריעה שתי וערב לצלו' לכתחלה ואם לא קרע בדיעבד מותר ואף לקרירה בלא בשר עמו מותר בקריעה שתי וערב ופחו בכוחל ויש נוהגים בו איסור דלא כרש"י אבל לעשות סמנו מולייתא שקורין פשמיר"א מותר בקריעה ואם לא קרעו אסור ואפילו בדיעבד ואפילו בלא בשר עמו :

גז וכחל שנצלה מותר לתחובה לכתחילה בסכין שחתכו בו בשר ומותר לכתחילה ליתנו לצלי תחת בקערה שיש בה בשר ופשמיר"א לאחר אפייתה מותר להשים אצל שאר פשמיר"א של בשר בקערה אחרת :

מד כחל או כבד שנצלה עם בשר ביחד בשפוד אחד לכתחילה אסור דיעבד מותר רבינו משה ב"ה :

הנהות הסו"ל

(ס) גי' סו"ל לחותכו (ס) כהל - חלית ק"ס בין כהל כו' סס קי"ז ח' יש"ש כחל"ס סו' כ"ס (י) לערך סו' תשבות מהר"ל כסו' כ"ז :

בית

המים בתבשיל מותר ברעקב חביות שנתן הגוי עיסה בשילוב בין גפר לגפר כדי לחברם יחד מותר לשחות מן החביות יין בפסח אם יש שני חרשים עד פסח כשנתנו העיסה בין החרשים אבל אם נתנו בקרב לפסח תוך שני חרשים אסור לשחות מן היין לפי שהעיסה עדיין רכה :

גד יי"ד בניסן שחל להיות בשבת מבערין את הכל מלפני השבת ומניחין מזון שתי מעורות ובליל ה' שהוא י"ג בו שאבין מים למצוה וכן כלילה מבערין את החמץ ובשבת ממחרת לאכול קודם ד' שעות ולאחר אכילתם יאמר לגוי או לשפחה לכבד את הבית מפני החמץ כדי להשליכו לחצר לכלבים ולעופות סאתר שהלכות גדולות מותרין אפילו לישראל עצמו לנקר הבית בשבת כשאר ימות השנה ויש מקומות שלא ימצאו לאפות בליל מצוה שבת לא במדבר ג'א בשחר מפני יום איד של גוים ואף כי יש ב"ב הצדקים מצות הרבה היו שהיו בתקון המצות עד לאחר הצות הרי שעת הרהק לפיכך התירו רבותינו שבגרפת לאפות המצות בע"ש ויהרו מאד מאד מחימוץ ומ"מ יאפה ג' מצות במ"ש מפני שחביבה מצוה בשעתה ומה דתניא בתוס' י"ד בניסן שחל להיות בשבת מבערין את הכל מלפני השבת ואופה לו מצה מערב שבת יש לפרש אופה מצה כדי לאכול בשבת מעודה שלישיית משום מצוה או להאכיל לחינוקות [הג"ה מי ששם מרור שלו קודם הפסח בקרקע כדי שיהא לח ויפה ושכחו ולא הוציאו מן הקרקע קודם י"ג מותר להוציאו ביו"ט כיון שלא נמעה ליניקה ועומד לאכילה ורוק וראוי להחמיר שלא לעשות כן לבתחילה ע"כ] ואפילו בערב פסח בחול צריך ליוהר שלא לעשות מצות קודם חצות משום דחביבה מצוה בשעתה אבי העזרי :

גה ישראל שלהו כבר מחבירו קודם הפסח מותר לפרוע לו לאחר הפסח וכן ישראל

יהיה גדולה תחילה ולשמן אותם מים ואח"כ מנעולין בו כל הכלים :

גא נמצא חימה או שעורה בעופות מלוחים או צלחין בע"פ אפילו לאחר ר' שעות ישליך החימה והעופות מותרין לפי שכבר נתבטל החמץ בס' קודם הפסח ואין חזרו וניעד לאסור אח"כ כשיגיע הזמן לאסור במשהו ומדאי מעמא נמי שפדו ישן אם צלו בה עופות או בשר בפסח מותרין אעפ"י שכבר נצלה באותו שפדו בשר שנמלח ולא נברק מחמץ וכן נמי הערינג"ש ובשר יבש ונבינה שנמלחו מקודם ולא נברק המלח מחמץ מותרין בפסח וכן מותר לפגן בעור שזמן של אצו שאפשו ונמלח קודם הפסח ואעפ"י שלא נברק המלח מחמץ אבל שזמן שמתוך ונמחה מקודם הפסח אסור לפגן בו בפסח לפי שהמחבת שהתיכו בה השומן היתה קלועה גם לפעמים מתורין מן השומן מותר המגין לשאר השומן תוך הקירדה :

גב חימה או אתר מה' מינין הנמצאת בפסח בתבשיל או במרק (נמצאו) הכל אסור המרק והבשר וכן אם נמצא בעלי [הג"ה וכן פסקו הדבה מרבותינו אבל אית מרבוותא דשרו בעלי ולא אסרי אלא כדי קליפה במקום שנמצאת החימה וכן הורה מדר"ם להתיר עכ"ה] ומותר להשתות המאכל עד לאחר הפסח ואו מותר לאוכלו אבל אם מצא החימה על הבשר שנמלח אינה אסור רק צריך קליפה במקום החיפה ואם נתן העוף במים רותחין ומצא בה חימה אח"כ הכל אסור ו אם מצא החימה במרק או שאר מיני איסורי חמץ שהמאכל נאסר בו גם המאכל הנאסר אסור להשתות עד לאחר הפסח ואסור בהנאה ולכלב תשליכון אותו אך ביו"ט האחרון של פסח או מותר להשתותו עד לחול :

גג חימה"י הנמצאת במצה אפיה מותר חמץ הנמצא בכלי ששאבו מים ושמו

הגהות המו"ל

(י) טעם מהר"ם רועענכער ס' קע"ב :

ספר הפרנס

ו

לאוכלו עם הכותח וכן צנון שחטבו בסכין שנשמט בו בשר אסור לאוכלו בכותח :

ס בצלים או כרישין שקורין בל"א לוי"ב או שומין ורוצה לתתם בקדירה של

בשר וחתך ראשיהם בסכין חלבת או איפכא צריך ס' כנגד מעט שהי' בסכין הבלוע מן הירק והוא דבר מועט ואם חטבו בסכין של גוי או צריך ס' נגד כל הירק דכולי נעשית נבילה ואפילו בסכין שאינו בן יומו אבל שאר ירקות ועלין של כרישין דהיינו לוי"ב אינם חריפין ומותרים וסני להו בהדחה ; וכן בפסח אם חטבו בסכין שלא הונעל לוי"ב או שומין והושמו בקדירה הכל אסור התבשיל והקדירה ; וכל דבר צנון שחטבו בסכין של גוי בשאר ימות השנה צריך הדחה :

סא כוליא שנתבשל התבשיל מותר והכוליא נהגו בו הכל (היתר) [איסור] לכתחילה (וכוליא) ותבשיל מחול שנתבשל כשנישל קרום שעליו והגיד שבתוכו ונמלח מותר בריעבד :

סב קערות חולבות שהדיחט במחבת של בשר או איפכא אם שניהם בני יומן הקערה והמחבת הכל אסור וצריכין הגעלה לההירן ואם האחד אינו בני יומא הכל מותר והמעט מפורש לעיל בהג"ה בסי' ג"ט ; ודווקא שהקערות מקוננות שאינם מלוכלכות שאין משוירי המאכל בשר או חלב דבוק בהן שלא היה האיסור בעין אבל כשהוא בעין צריך ס' לבטלו וכן הדין כמו כן אם המים רותחין ובכלי ראשון מדיהם :

סג בצים שנתבשלו במחבת חולבות או איפכא מותרים לתתם בפשמיר"א או פלאדיין וכן ירקות שנתבשלו ונשלקו במחבת חולבות או איפכא ואפילו המחבת בת יומא מותרים לתתם אחר שיצטנן בכל תבשיל בשר או חלב וכן קמניות פולין או עדשים אם נתבשלו בקדירה של בשר או של חלב אפילו אם היתה הקדירה בת יומא ואפילו לכתחילה :

סד עוגה קמנה שנאפת בצד פשמיר"א ופלאדיין ונגעה

ישראל שקנה או הלוח על לחם הזמרים שקורין פרנני"א יקרו לאחר הפסח מה שיחסר להם בימי הפסח ; אומר אדם לחמריו ופועליו ולשפחותיו צאו ואכלו בדינר זה חמץ כל ימי הפסח ואינו חושש ; אבל אסור לומר צאו ואני פורע ; לאחר החג :

גו עברה ולשה במים שלא לנו המים הלילה דיעברד מותר :

גז ירקות חור"ת חס"א לימוג"א בלעז עולשין קרישפיל"א כלשון אשכנז מסור אמפול"ל בלע"ז ובאשכנז מירמי"ם וכל הקודם במשנה יהוור אחריו תחלה ויוצאין בהן בין לחין בין יבושין ומצמרפין לכותי ויוצאין בקלה שלהן אבל לא בשרשים ושיעור כותי כחצי ביצת הרנגולת ; וכן משמע בפ"ג דכריתות והעיד רבינו אב"י העור"י שרבותינו נ"ע הנהיגו ללבוש בגדי פשתן גישטעיק"ם בל"א בפסח ; ומנהג בשר המרוד מערב פסח קמח של מצות ולאפות (מצות) ביום שני דתכיבה מצוה בשעתה וכן מצוה מן המובחר אב"י העור"י :

גח כל המטר מחבת בשר בחלב אפילו כלי חרס מותר להשתמש בצנון כגון פירות ומותר בהנאת שימוש :

גט דגים שנתבשלו בכלי שנשמט בו בשר אסור לאוכלו בכותח שיש בו חלב [הג"ה כן פי' חתך רש"י משמו גבי דגים שעלו בקערה דווקא עלו אבל נתבשלו אסור דעיקר המעט נפלם מן הכלי ; ופר"י אפילו אם נאמר נתבשלו לא היינו דווקא בצלי דליכא מים אבל נתבשלו במים המעט מתפשט במים ואיכא ג' נותני מעט של היתר ; וביצים או ירקות ששלקן בכלי של חלב ; אם הכלי מקונח ונקי מחלב אפילו אם הוא בן יומו מותר לאכול בתבשיל של בשר או להשים הביצים באליתתא של בשר יכן איפכא דאיכא ג' נותני מעט של היתר ראשון בכלי ומשם במים ומשם בביצים וכירקות ; ס"ה זהמיימי והתוים עכ"ה] אבל אם נתן הדגים הרתחים הוה הקערה שנשמט בו בשר מותר

שוהה הבשר בכלי לאחר שנמלח רק שעה מועטת
עד שנראה בכלי קצת מהרם הנפלט הכל אמור
בשר וכלי והכלי צריך הגעלה להחזיר :

מו בשר ונבינה שהן לחין ונגעו זה בזה (או)
[אם] שניהם מלוחים שניהם אמורים
ואם יבשים מותרים ואם אחד מהם מלוח והשני
מפל בלא מלח או המלוח מותר והמפל אמור
כשהוא לח וכן הדין בשר שחושפה וכשר נבילה אם
השחושפה מלוח מותר ואם הנבילה מלוח אמור
ואם שניהם אינם מלוחים מותר ואפילו לכתחילה
ואם נתיבשו הן הבשר הן הנבינה ולאחר מכאן
והרח במים כשהן לחין מכתוין אינם אמורים בכך
רק כשהן לחין מחמת מלח :

מו בשר חי או צלי שנפל עליו חלב אם אחר
מהן מלוח הבשר או החלב או צריך
ס' לבטל החלב ואם אין מלח לא בזה ולא בזה
מותר בהרחה לברה אבל אם יש בו פילי דהיינו
בקעים וגוסות בבשר או צריך קליפה והרחה
וכן בשר הנמלח אפילו לצלי ציר הנוסף ממנו על
הנבינה אוסר אעפ"י שאינו נמלח רק מעט :

סח בשר שחושפה (או בשר) [ובשר] נבילה
שנתבשלו או נצלו ואח"כ נגעו
זב"ז או שכבו זע"ז תהא גבר ואם בשר שחושפה
למטה חם ועליה בשר נבילה צונן אפילו חי ואין
מלוח אעפ"י שלמטה נאסר וכ"ש אם בשר
נבילה חם למטה והשחושפה צונן למעלה שהיא
אסור ואם צוננת למטה בין שחושפה בין נבילה
והחם למעלה השחושפה בשירה ומ"ס צריך קליפה :

סמ גבינות ישראל שנעשו בדפוס של עכו"ם
שקורין פיישיליו"ש הן של עין
הן של חרס הן של מתכות והן בני יומן אפילו
מלח הגוי את שלו בתוכו אפ"ה הנבינות של
ישראל מותרין בדיעבד :

מחבת

ונגעה בהן אסורה שלא במינה ואם תחת הכלי
אפאה אפילו לא נגעו זה בזה אסורה לשלא
במינה^(ט) פשמיד"א שאפאה עם פלאד"ין או
איפכא בתנור שלנו מרוחקים זה מזה שלא נגעו
מותרין בדיעבד וכן הדין אם אפאה עם הפת
שניהם מותרין בדיעבד אבל ראבי"ה כתב
שפשמיד"א ופלאד"ין שנאפו בחדר אמור דריחא
מילתא היא ואוסר אפילו בדיעבד אבל עם הפת
מותר ובשם ר"ת כ"ת להתיר אך בשר שחושפה
ונבילה (שנאפו) [שנצלו] ביחד ולא נגעו זה בזה
מותר בדיעבד ואם אפאו על הכירה תחת מחבת
של ברזל או של חרס פשמיד"א (או) [ואח"כ]
פלאד"ין או איפכא בלא ליבון אחר מותר בדיעבד
אפילו אם הכלי בני יומן רק שלא נגעו בו שניהם
ויש נהגים אף לכתחילה לאפות תחת מחבת
אתה פלאד"ין ואח"כ פשמיד"א או איפכא אך
מסיקין את המחבת שני ללבנה עד שתיהארים

סה בהמה או עוף לצלות אינה צריכה
למלוח אפילו לכתחילה ולקדירה
צריך להדיחה לכתחילה במים ואח"כ למלחם מכל
צדדין והעופות מכפנים ומכתוין ולהשות במלוחו
שיעור צליה ואח"כ ידוח הבשר והעוף פעמים
וכשימלחם צריך להשימם על דף או כסל או
בכלי מנוקב ואם מלוחו בכלי שאינו מנוקב ישים
בתחתית הכלי עצים או אבנים שיקבלו הציר
שלא יגעו בבשר [הנ"ה] ואותם התיכות שנמצא
בציר וחתך מהן כל מה שהי' שריו בציר ועוד
מעט שיעור קליפה והשאר מותר והכלי צריך
הגעלה וכן כתב למעלה בס"י כ"ז עכ"ה] וגם
כשיריח הבשר אחר מולחו בכלי צריך לתת מים
תחילה בכלי ואח"כ הבשר ולא איפכא אם הבשר
לח ואם היפך בדיעבד מותר ומה שאסרו חכמים
מלוח כרותת זהו דווקא בשנמלח כ"כ שאין נאכל
מחמת מולחו דהיינו כל מליחות שלקדירה וכלי
שאינו מנוקב או קערה שמלח בה בשר ואפילו לא

הנהות ה"טו"ל

(*) דכה"ג ודלו המריג ידוח הנתח סוף

השחיזה כרחיים יפה להסיר השחרות שבה שיהי
 כעין חדשה ואח"כ יגעלנו ולהוציא הברזל מן
 הקתא קודם הגעלה :

עה קיבה של עגל וגדי ופלה הנלקח מן הגוי
 הקיבה מותרת להעמיד בה גבינות

ולא היישינן שיניקו מן המריפה ומן המסאה ואם
 העמיד בקיבה הנלקחת מן המריפה בדיעבד
 מותרין הגבינות ואם העמיד בקיבה שקנה מן הגוי
 בחנות מכהמה שהרג הגוי בדיעבד מותרין ואם
 הקיבה נמלחה בעורה כמו שרנילין הגויים לעשות
 והעמיד בה אמורים אפילו בדיעבד ואם העמיד
 מן הקיבה שראינו שיניק מן המריפה ומן המסאה
 מותרים בדיעבד :

עו אסור לשרות את הקיבה בעור במים כרי
 לקרש את הלח זמן ארוך כגון יום
 שלם אכל זמן מועט מותר :

עו בהמה שנשחפה וגמצאת מריפה בין ע"י
 פירכות בין שאר מריפות רק שלא
 הכיר בה המריפות קודם שחיפה כל הגבינות
 שנעשו כבר ממנו מותרין ויש מרבותינו שאוסרין
 הגבינות והחלב שנעשו תוך ג' ימים קודם שחיפה
 וי"א י"ב חודש ומורי הר"ם כתב בשם ר' יוסף
 ולישי"ן כולן מותרות וה"ה לביצי תרנגולת
 שנמצאת מריפה שהביצים מותרים :

עה מחט שנמצאת בריאה ולא היתה המחט
 נראית מבחוץ והריאה באה כולה
 שלימה לפנינו ואין ידוע אם היתה נכרת מבחוץ
 מריפה :

עפ מחט שנמצאת בחתיכה דכבדא מריפה
 בכל ענין ואם נמצאת כסמפינא
 דכבדא כשירה ואם נמצאת בעוני בית הכוסות
 תחובה מצד אחד או בחלל הקורקבן או תחובה
 מכפנים בבשר הקורקבן או בחלל הוושט כשירה
 (אבל) כשתחובה מכפנים בעוני בית הכוסות
 או בקורקבן או בוושט ואינה נכרת מבחוץ (אבל)
 אם יש קורט דם מבחוץ כנגד המחט מריפה ואם
 המחט נכרת משני צדדים ואין קורט דם על
 המחט ולא על הבשר כשירה דאמרינן לאתר
 שחיפה

ע מחבת של גויים של מחבת ואפילו של
 אבן ישנים צריכין הגעלה לטהרם
 וכן מחבת ושאר כל הכלים שאינם של דם
 שנאסרו בעירוב כשר בחלב או בהדרה עם כלי
 הגוי בן יומו צריך הגעלה לפחד :

עא הלוקח כלי תשמישו של גוי וירצה
 לטהרו כבולעו כך פולטו השמוד
 של ברזל והאסכלא שקורין ברא"ש אייו"ן והדומה
 להן שתשמישן ע"י אור מלבנו באור ומסבילין אחרי
 כן והיורות של נחושת וכן מחבת או ברזל משמשו
 בצורות ובעפר וחבל לצחצחו ויגעילן ברותחין
 בכלי ראשון או ירתיח בתוכו מים וישים בהם
 אור דלוק או אבן חם כדי להעלות ניצוצי המים
 ברתחתו על שפתם וישפוך עליהם מים קרים
 אח"כ וימבילן והן מהורים ואם יש בהן סלאי שנתן
 על הנקב יש צריך להסיר הסלאי ולהצחצח תחתיו
 קודם הגעלתו ויש מחמירין ללבן מחבת של נחושת
 וברזל לפי שמסמנן בהן ורבינו אב"י העור"י
 התירו בהגעלה רק שלא יהא בני יומן בשעת
 הגעלה וכן עמא דבר :

עב מוב לזוהר שלא יחתך בסכין בשר או
 כבד כשצולין אותו אצל האש בשמוד
 בעור שלא ניצלה כל צרכו לפי שמקום התך
 מלא דם :

עג סכין ששוחט בו מריפה צריך לקנה הסכין
 כבהמה או בדבר אחר או להדיח
 במים קודם שישוחט בו בהמה אחרת ואם לא
 עשה כן צריך קליפה במקום השחיפה ולשחוט
 בסכין של גוי צריך הגעלה ואם לא הגעיל צריך
 קליפה במקום השחיפה :

עד סכין שחתך בו בשר ורוצה לחתוך בו
 גבינה צוננת או איפכא צריך הסכין
 נעיצה עשר פעמים בקרקע ואם יש נומות בסכין
 צריך לשפשף הסכין היטב במקום הנומות באבן
 רך או בפיהם ולנעוץ בקרקע וכן אם חפץ
 לחתוך בסכין רק פירות כן יעשה ולחתוך רותח
 בסכין של גוי צריך ליבון ורבינו משה ורבינו
 יצחק ב"ר אברהם פסקו בסכין של גוי די אם

ההולך לקורקבן אבל אם ניקב הופק עצמו דהיינו בכל הביס כשר ניקבה המרה מריפה ואם הכבד סותמתה כשירה ניקבה הקיבה או הדקין או המסס או בית הכוסות או כרס הפנימי בולן מריפה וכולן נקובי אם [שומן הנאכל] סותמתו הנאכל בין בבהמה [בין בחיה] בין בעוף הוי סתימה וכשירה חוץ מחלב העשוי ככובע שאינם סותמים דהיינו מרפשא דליבא וחומי דרכשחא אינם סותמים מרפשא דליבא היינו שומן הלב אבל חלב שאין נאכל אין חשוב סתימה ומריפה ודווקא שומן הגדול במקום הנקב סותם אבל ריאה רכוקה לשומן אינה סותם [הג"ה וכל הלב חיה שכנגדו בבהמה אסור באכילה אין סותם עכ"ה] • וכל מקום שיש לחוש לריסוק איברים כגון נפלה מן הגג וכדומה לזה צריך להמתין לה עד שתלך • ואם הולכה אינה צריכה עוד :

פו נימול המחול או הכליות כשירה ניקב המחול במקום העב מריפה ובמקום הרק כשירה כוליא שלקתה אם הליקוי מניע עד מקום החרוץ מריפה ואם מליא מוגלא מריפה ואם מים זכים כשירה ודווקא צלולים אבל עכורים לא ואפילו צלולים דווקא דלא מריחי כשירה כוליא שהקטינה בדקה עד כפול ובגסה עד כעובה בינונית ואם אין לה אלא כוליא אחת כשירה וכן אם יש נ' או ד' כשירה :

פז שמיטת יד בבהמה דהיינו הרגלים שלפניה כשירה נשמט ירך בבהמה או בעוף ממקום חיבורו (בלחיו) [בגוף] או בקולית דהיינו בוקא דאטמא או איעכל ניביה מריפה ואי לא כשירה שמיטת נף בעוף ממקום חיבורו בכתף מריפה שמא נקבה הריאה ואם נשבר הגף דהיינו כנף בכל מקום עד הפרק האחרון הסמוך ונדבק לגוף יחתוך אותו אבר דישליכנו ואסור למולחו עם שאר הבשר ומותר הכנף והעוף מותר אבל אם נשבר הכנף הוץ הפרק הסמוך לגוף חיישנין לשמיטת הגף ושמא נקבה הריאה ואסור ואם ירצה לכדוקה יבחר העוף מלפניו ומניח הריאה דבוקה בצלעו בתולדתה

שחיטה יצא לחוץ ואם נגעצת מבחוץ ואין ניכרת מבפנים מריפה דוריא נקבה הוושט ויצאה וניקבה שם וה"ל כשנמצא מחם • אבל כשאנו רואים נקב משני צדדים ואין שם לא מחט ולא קוץ מריפה ואפילו בלא קורט רם מבחוץ ותולעים היוצאים מן הריאה או מן הכבד הבהמה כשירה :

פ נמלה הכבד ונשתייר ממנה כוית במקום מרה [וכוית במקום שהיא חיה] כשירה וכתוב בשערים כבד שהוא [נפוחה] ניכיה ועבה ונרקב יש לעיין בריאה אם לבינה היא כצמר גפן מריפה ואם אדומה היא כשירה דהורא בריא :

פא נמלה המרה ליכך בלשונו במקום המרה על הכבד אם מועם בה מעם מר כשירה ואם לאו נהגו בה איסור וכה"ל כת' קורע במקום דביקות המרה ומועם בה אם יש מעם מר כשירה ורכיניו אב"י העור"ב כתב מותר לצלותו ע"ג נחלים ולמעום בה ע"י הלעסה בין שניו בלא בליעה אם יש בה מעם מר כשירה ולולי שקשה מן הגאונים החולקים בדבר היה מתירה אפילו בלא מעם מר לגמרי :

פב שתי מרות הנמצאים בבהמה או בעוף יש מי שאמר שהיא כשירה ומהר"ם הורה כרברי האומר מריפה :

פג נקובת הוושט במשהו גם בגרירת נכון להחמיר שיהא במשהו ממקום הכשר שחיטה ולמטה ניקב הקנה למטה מן החזה בכל פיצולין במשהו בין בקנה הריאה בין בקנה הלב בין בקנה הכבד משנכנס הגרירת תוך החזה מתפצלה לנ' קנים ולא פסק התלמוד איך לדונם הילכך צריך להחמיר :

פד ניקב הקורקבן וכים שלו קיים כשר וכן אם ניקבו שניהם זה שלא כנגד זה כשר :

פה העוף אין לו כרס ובית הכוסות ויש לו כנגדו זפק וקורקבן ניקב נגו של זפק נידון כוושט במשהו והווי מקום שסתחיל לימשך ולהיקצר במעי לצד הוושט או לצד המעי

ספר הפרנס

ה

אי איעכול ניבית או לא או שאר ספק איסור הרומוין לו כולו לאיסור ולא דמי לנשחמיה הותרה אלא היכי שיכול לחלות בדבר היתר כגון זאב שנמל בני מעים והחזירן כשהן נקובין דיש לחלות או הנקב בזאב אבל במקום שתלוי בחסרון הכמה שאין בקי להבחין אם נפסק אחד מצומות הגידים או ברומה לו שהמריפות הלוי בו • או יש לאסור הכל וכשנשבר העצם ויצא לחוץ אפילו למעלה מן הארכובה ומספקא ליה אם קודם שחימה או לאחר שחימה ברוב פעמים יכול להבחין אם הושחר מקום המכה א"כ מחיים היה ואם לאו לאחר שחימה היה וכשר :

צ בשר שנשחמה ג' ימים בלא מליחה מעל"ע נהגו בו איסור לפי שאין הרם כולו יוצא ממנו עור אפילו ע"י מליחה ומהר"ם מתירו כצלי אף לאחר ג' ימים :

צא רמולוג התרנגולין צריך לערות תחילה מים הרתחין בכלי ריקים ואח"כ יכנסו בהן התרנגולין ואם עירו מים הרתחין מכלי ראשון על התרנגולת צריך לקלוף עור התרנגולת והשאר מותר ולפעמים א"צ קליפה כגון ששכבה התרנגולת בכלי בשעה שעירה מים הרתחין עליה כמו שהיא רנילה ללכת דאו הנוצה שלה נוסה כלפי מטה ומכרלת בין המים ובין הבשר ומשהו"כ אין הרתחה נוגעת בבשרה ומותרת בלא קליפה אבל אם התרנגולת מרופכת רנילה למעלה או המים הרתחין נכנסין בין הנוצה סמוך לבשר וצריך קליפה ואם מלגו התרנגולין ביחד בכלי שני ונמצא אחת מהן מריפה האחרות מותרות וגם הכלי :

צב צריך לנקר כל מיני חיות צבי ואיל כמו שור או כבש או עז לכל מילי וכל חלבו אסור אך חלב הקרב ע"ג המוכח דהיינו חלב המכסה את הקרב מותר בהם באכילה ושאר מיני חלבים וגידים שבהן אסורין וצריך לחטט אחריהם :

צנ עיסה של ישראל ואפאה גוי בלא חתימו גתלים ביר ישראל אסור לאכול ואפילו

כתולדתה ומבייא שפופרת ומכניסה בקנה נזופה ונותן על הריאה גילא או ריקא אנדנפא אם עולה בנפיחה כשירה :

פח נחתכו רגליה של בהמה למעלה בצומת הגידין דהיינו הכשר על הירך הסמוך לפרק מקום שחובהין הרגלים למכור דהיינו למעלה מן הארכובה ונחתך הבשר לבדו באותו מקום ולא העצם מריפה והיינו דתנן וכן שניטל צומת הגידין לפיכך כשנחתך מעט מן הכשר או אחד מן החומין באותו מקום מריפה וה"ה אם נשבר העצם ויצא לחוץ דרך נקב שאין עור ובשר חופין את רוב השבירה שגם היא מריפה ודווקא ברגלים שלאחריה אבל ברגלים שלפניה אפילו נחתך כולו למעלה מן הארכובה כשירה דאמר רב בעל שלש או בעלת חמש לנבוה אסור הא להריום שרי ואם נשבר העצם למעלה או למטה ולא נחתך לגמרי אם לא יצא לחוץ הכל כשר גם הכהמה והאבר אבל למטה מן הארכובה יוצא לחוץ הכהמה כשירה והאבר אסור משום אבר מן החי ואסור למולות עם הבשר ולהושימו לבן נח מדרבנן ונפקא מינה שאם נולד בה ספיקא שהוא לקולא וכשעור ובשר חופין את רוב השבירה והעצם יצא לחוץ דרך נקב קמן והוא כשר או צריך שיהא רוב הביסוי מבשר ומיעוטו מן העור ואין הגידין מועילין לכמות כמו העור ואם יצא [רוב] העצם לחוץ דרך נקב קמן ותור בפנים אין מועיל אח"כ חיפוי של עור ובשר על רוב השבירה • ואם נשבר הרגל תוך הפרק מקום חיבור לירך דהיינו תוך הארכובה יוצא העצם לחוץ צריך לברוק בצומת הגידים שהם נצמטין שם ואם אין עור ובשר חופין את רוב השבירה האבר אסור והגוף מותר וצריך להחמיר ועצם הנשבר אפילו למעלה מן הארכובה מקדם וניקשר ונתרמא ונעשה שלם אעפ"י שהיא עתה יותר עב וגדולס ממקום אחר כשר :

פט ובל ספק מריפה הבא לפני חכם ולא נתברר לו כגון נשבר העצם ויצא לחוץ ולא ידע אם קודם שחימה או לאחר שחימה : עשה או ביקא דאטמא דרש מרובתיה ולא ידע

ספר הפרנס

צו חומץ יין אמור במנע גוי כיון דאין אנו בקאיין בשיעור חזקו אבל יין מבושל שדחתינו אצל האש מותר במנע גוי ולשתותו עם הגוי חומץ או יין שנתנו בתבשיל ונגע בו הגוי קודם שדחתינו התבשיל עמו מותר :

צו תביות הבלע מין נסך שרי במים ורחיץ מלא קרירה שישפכו בו ושאר דין יין נסך אין להאריך בו והמחמיר תע"ב :

ק ישראל לא יתן את בנו לנכרית להניק בכפר במקום שאין יהודים ובאתו כפר או באתו עיר שלפעמים היה הולך שם לראותו :

קא בר משקין בין יין בין שמן שנפל לתוכו שרץ או עכבר שיעורו אחד מאלף והכלי המשקין מותרין באחד מאלף אבל בפחות מאלף אמורין [הג"ה ואם הו' המשקה מרח אפילו יותר מכשיעור סמא ואם השרץ בשמן אמור השמן להרליק סמנו בב"ה עכ"ל הפרנס וכן פסק בה"ג ורבינו משה כתב בס"ה וז"ל פוסק בה"ג דשרץ אין מעמו בפל אלא באלף ואין זה אמת שהרי פוסק בתלמוד בפרק בתרא דע"ז דעכברא בשיכרא שהיא כס' ומה שיש בירושלמי הורה רבי יוסי בר בון בעכברא אחד באלף עכברא שם מקום . גם יש לברוק אם יש בה פעם כגון דאיסרספי איסרספוס ששהא בו כ"ב זמן ארוך שנשרו שערותיו ומהר"ם התירו בהנאה ואם שכב העכברא למעלה ולא בתוך השוסן או מותר השוסן אבל אם היה משוקע צריך ס' כנגד כל העכבר לבטל הפעם דכבוליה משערינג ומה שאמרו רבותינו באלף היינו חזקא היכא שנתערבה בריה כשאר בריות כגון דג סמא שנפלה בתוך דגים שהגרים ולא כמלה אלא באלף וכן פסק רב ניסים גאון וצ"ל ע"כ לשון מהר"ם וצ"ל עכ"ה] :

קב אין לאכול חלב או בנינה אחר דגים שנתבשלו בכלי שבישיל בו כשר :
קג הרש עיסה כשיעור ס"ג ביצים ועוד מפריש מעט ומברך אקב"צ להפריש תלה

ואפילו למכרה לעכו"ם אמור שמא ימכרה לישראל אתר אבל להאכילו למועלו או בענין אחר מותר שלא תבא ליד ישראל אחר וכן ביצים ודגים אפילו של גוי [ותלאם] (אפאה) גוי בלא דחתי גהלים אמורים משום בישולי גוים אפילו לאותם שנהגו כפת של גוים הותר מהר"ם אבל עיסה של גוי שאפאה גוי נהגו בו רוב ישראל הותר בלא דחתי גהלים ויש פרושים שנהגו בו איסור אם לא ע"י דחתי גהלים וכן ברסו [קמח] קצח :

צד נמילת ידים צריך לשפוך המים מן הכלי על ידיו ולא תוחכם לתוך המים [שנכלי] ולא לרחוץ ידיו בקלות צינור המקלה מי גשמים ואפילו מקלחין מן המעין דבעינן כח נכרא ואם תוחב את ידיו תוך הנהר או תוך המעין שפיר רמי ואו יברך על שטיפת ידים או פכילת ידים וצריך לשפוך המים על הידים עד פרק שלישי שהוא מקום כל פיצול האצבעות וישפכם פעמים על ידיו וצריך להגביהם פן יחזור המים הראשונים ויחזור על השנים ואסור לרחוץ ממים שרוחץ בהם תבירו כבר וצריך שיהא המים צלולים ולא עכורין הראוין לשתיית אדם ולא סרוחין ומאוסין ואפילו הם צלולים שראוין לשתיית בהמה :

צה והברי שנומל ממנו לא יהא נסדק וניקב במקום שהמים עוברין כששופכין על ידיו ואסור ליטול מכוס שהוא משופע ועגול למטה שאין יכול לישוב שלא יהא מסוסך כגון כיסוי כוס ושלא יהא דבר החוצץ על אצבעותיו לא מים ולא כצק תחת צפורניו כ"ב שהוא מקפיד עליו ורגלי להסירו מחמת גנאי וקפידא ומותר ליטול מים מן האשה ומן הגוי ומותר ליטול ידיו במים חמים ובלבד שאין הדי מולדת בהן :

צו הנפנה קודם הסעודה ומלא ידיו רבינו יעקב בן יקור וצ"ל ה' מצריך ליטול ולחזור ליטול ולברך על הראשונה אשר יצד ועל השני' ענ"י ורבינו אב"י העזיר פסק דנמילה אחת עולה לכאן ולכאן ובשעת הנמילה צריך להתנות ולא לאחר הנמילה :

ספר הפרנס

ט

דתנן התימין אינן מצטרפין אלא עם הכוסמים והשעורים מצטרפין עם הכל חוץ מן התימין היינו כשלוש כל מין ומין בפני עצמו והקיפו זה בזה בנשיכה שאו אינן מצטרפין אלא למניהם וכל מין שאין בו שיעור חיוב חלה אין מצטרפין לשאינו מינו ופסור מן ההלה וכן מותרין להו בירושלמי כאן בבבול כאן בנשוך עכ"ה]:

קו שכח ולא הפריש חלה עד לאחר אפיית כל עיסה או יקח כל הלחם הנאפה מן העיסה וישימם תוך תיבה אחת או תוך כלי אחת שיהא לו בית קיבול שיכנסו כל הלחמים בתוכו שלא יהא למעלה משפת הכלי כלום מן הלחמים אך כולו יהא תוך שפת הכלי ויטול אחת מהן ככר שלם או פרוסה מככר אחד או ילוש עוגה קטנה ותאפה ויצרפנה בכלי עם האחרות ויפרישנה לשם חלה:

קז הרש עיסת שני בני אדם ביחד כבא דעתם אעפ"י שאין בכל אחת לבריה שיעור חלה כיון שיש בו שיעור בין שניהם חייבת בחלה והמפריש צריך ליטול רשות משניהם ואשה יכולה ליטול לחברתה קחי קמח משלי ולושי עוגות לפלודיני"ש או לדבר אחר והפריש חלה והתלמיד או אורח יכול לומר לבעה"ב להפריש חלה מהעיסות שיהא לי ואפילו מאותה שיקנה אח"כ ואינה צריכה ליטול רשות בכל פעם אעפ"י שבשעת הצווי היתה קמח ולא היה ראוייה להיות חלה:

קח בכל פקום שיש כהן קמן שלא ראה קרי מימיו או כהן שהוא גדול ומבול לקריו באותה מקום מותר להפריש חלה ביו"ט ולקרות לה שם ולאפות אותה ולחתינה לכהן אבל אם אין אחד מן הבהנים בב' ימים הראשונים ובב' ימים האחרונים של פסח לא יקרא לה שם בעוד שהיא עיסה כי לא יוכל לשורפה ולא לאפותה ביו"ט כי הוא אסור לאכול ולא להשוחתה בלא אפיה עד החול כי תחמיץ אך כן יעשה לאחר אפיית כל המצות יבניסם כולן כתיבה אחר ויקרא לאחת שם ויברך ויפרישנה

חלה ורש"י פסק בספר הפרנס שיש לברך להפריש תרומה כי חלה היא עוגה וחררה וכתבי חלה תרימו כלומר אחת מן החלות העונות תרימו תרומה לשם תרומה וכן עיקר עכ"ל ושרף את החלה או יתננה לאחר אפייתה לכהן קמן שלא ראה קרי מימיו ויאכלנה או לכהן גדול שראה קרי ומבול לקריו והעריב שמשו ומשום שומאת מה אין חוששין ואפילו אם לא טבל אם מבטלה ברוב חולין מותר לכהן לאוכלו והורו אסור לאכול אפילו בביטול רוב ויש מקומות שאחרי זאת מפרישין עוד חלה אחת כבר גדול (מחצה) [מחלה] הונגת בלא ברכה ונתנה לכהן שהוא גדול ואפילו בעל קרי אפילו אשתו נדה אוכלת עמו וכך בני ביתו אך צריך לזהר שלא יתננה כקערה עם סרק רותח פן יאכל גוי או זר את כל הקערה:

קד חלה הראשונה או השניה במקום שנהגו בה אם נתערבה בחולין צריך אחד ומאה לבטלה מין במינו כגון של חיטין בשל חיטים ויטיל אחת לשם חלה והאחרות מותרות לזרים ואם בשאינה מינה כגון פת חיטים בשעורים סגי כס' ואם נתערבה ברוב חולין ולא במאה או מותרות דווקא לכהן אפילו קודם שטבל ולא לזרים [הג"ה] ורבינו משה פסק דאין צריך רוב אלא אפילו חדא בחדא וכן כתב רבינו שמחה הא דצריכין רוב היינו דווקא לכתחילה אבל אם נתערב כדעכבד אפילו אחד באחד ה"ל נוטל אחת מהן ואוכל דא"ר ועירא בירושלמי אפילו אחד באחד ומתניתין אסר כן ונאבלת עם הזר על השולחן אבל סה"ת פסק דזר אסור לאוכלו לעולם אפילו נתערבה ברוב חולין אם לא במאה ואחד מין במינו כגון של חיטים בשל חיטים ומין בשאינו מינו כגון פת חיטים בשעורים כס':

קה ה' דברים חייבין בחלה התימין והשעורין והכוסמין שיפון ושכולת שעל ומצטרפין וע"ו פ"ו אם לשן ובלחן יחד ואין שיעור חיוב חלה דברי העיסה זו חייבת בחלה [הג"ה] והא

גיבור

מקוה מ' סאה ושלא יהא שאובין ושיהא ראיין לשתיית בחמה ושלא להביא מסקום למסקום ע"י צינור :

קיד אשה נדה מובלת בלילה שהוא אתרי כלות שביעי אשר ספרה לח לשהררה שהוא לילה על יום שמיני הבא אבל ביום אין לה למבול כלל לא בשמיני ולא בתשיעי משום סרך בטה שלא תמעה לעשות כן ביום השביעי והוא אסור ובמקום שיריאים ללכת בלילה ספני נגבים ופריצים או שומרי העיר סותר למבול ביום השמיני ולא תיחד עם בעלה עד הלילה ואפילו במקום נגבי ופריצי אסור' לרחוץ בחמין ביום השביעי שהוא ערב שבת ולמבול למחרתו ביום השבת דתרי קלא כהדי הדרי לא מקלינן :

קפו אשה שאירע מבילתה בחל המעד די לה לנקר בטוב ולחצוץ הפיש שתחת הצפרנים . ואם באה להחמיר תתחכם בשניה ושוב מזה ומה אם יש לה שפחה גייה לאמר לה שהגלתם כדרכה :

קפו ואם יש עץ תחוב בכשרה ולא היסר כולו אם הוא כ"כ בעומק הכשר שאינו נראה אינו חוצץ ואם הוא נראה וקדם עליה עור אין חוצץ ואם לאו תחטט אתריו להוציא :

קפו אם אירע ליל מבילתה בליל שני של יו"ט או אם שבת לפניו או לאחריו והוא ליל ג' לחפיפתה במרחץ מנלחת צפרניה מבעו"ט או ע"ש כשרוחצת ובליל מבילתה מסירה הפיש הנמצא תחת צפרניה וטובלת :

קפו אם אירע מבילתה בליל מ' באב אסור לה למבול עד מוצאי יומו אבל מ"ח אב עד מ' באב מותרת למבול ורוחצת כדרכה ימי לבונה שאירע תוך אותה ח' ימים לובשת לכנים כדרכה אבל בליל מ' באב וביומו אינה לובשת לבנים ממש אך לובשת חלוק ברוק ויפת ולא מנוהג וכן סדין . ובר מינן אבל שהשלימו ל' ימי

ופרישה ויניחה בתיבה ולא יזונה עוד כי אסורה למלט עד אחר יו"ט ואם שגג וקרא לה שם בעודה עימה יפיל אותה במים צוננן שלא תחמין עד החול וישרפנה או ובשאר יו"ט תאפה אעפ"י שיכול להצניעה עד החול בעודה עימה כי היא נדבקת אל דברים אחרים :

קפו הל"ש עיסתו מעו"ט עד נמירא שאינו חושש ללוש בה עוד שאינה חסירה כ"א אפיה ושכח ולא הפריש חלה מעו"ט אסור להפריש חלה כיו"ט ואסורה למלט :

קי אם שכח להפריש חלה מעיסת פשמיד"א ולא נזכר עד ביום ה' יתב לא יאכלנה בשבת ולאחר השבת יפריש ויאכלנה . אבל כיו"ט אם נזכר לאחר אפיה יוכל לתקן עוד עימה וישול חלה ממנו או מן הפשמיד"א עצמה :

קיא הל"ש עימה לקלשני"ש שקודין קרעפליני"ש אפילו לבשל ישול חלה ממנה כי שם ימלך ויעשה עונה מן העיסה לאפות על הגתלים לקמן סור"ם גם הנהיג שלא לשרוף חלת האור כל השנה כ"א בבית שדר בו כהן . או אפילו בת כהן :

קיב עיסה שהפרישו ממנה חלה תשרפה ואח"כ עשה מן העיסה ככרות

ואו מערבין קמח תוך הככרות בשעת עריכתן ועשיתן ובקמח יש שיעור חלה לבדו ואעפ"י שיעשה הקמח ההוא עיסה ולא הפריש ממנו חלה אין בכך כלום כי מתבטל בעיסה [הג"ה בשם רבינו נתנאל מצאתי כתוב שאין ללוש שיעור חלה בבצים בלא מים כי הדין לא הוכשר במצובר ומי פירות אינן מכשירין וא"כ לא הוכשרה עיסה זו לקבל מוצאה והאין ישרפו חלה דחי מותרה עכ"ה] ואינה צריכה ליטול חלה אחרת וכן עמא דבר וכן לפנים ברמו קמ"ח :

קיג נדה טובלות במי נדה ובמעין נובע תודיר ובמי גשמים שהן מכוספין זקו וקייגי' תריר ובבואן אך שיהא המים שיעור

ספר הפרנס

י

ג' ימים אחר הביאה ואח"כ תתחיל לספור ז'
נקיים או תרחץ מיד בחמין ותקנה עצמה באותו
מקום בעומק הטיב היטיב ותספור למחרת :

קבג כל אדם אסור ליגע באשתו כל ימי
נדהה וכל ימי ליבונה עד שתטבול
במים אפילו באצבע קמנה ואין להקל בימי ליבונה
כלל וכלל :

קכד יולדת צריכה לישב ז' נקיים בלא דם
קודם שתטבול כשאר הנדה
ואו מותרת לבעלה עד ליל מ' לומר ופ' לנקבה
מיום הלידה ואותה הלילה אסורה לשמש אפילו
אם לא ראתם דם . אבל קודם לכן הרי דם
מותרת אפילו אם היתה . רואה דם שזהו דם
מותר אבל ישראל קדושים הן ונהגו איסור בזמן
הזה אפילו בדם מותר [הג"ה בארץ הצבי
ובשנער ובמערב אבל התום' וספר התרומות
פסקו להתיר דא"צ למנוע מלשמש כל מ' לומר
ופ' לנקבה אחר טבילתה וספירתה ז' נקיים
ואפילו אם רואה דם מותר הוא וכתב בספר
המצוות שכן נהגין בצרפת ואנפיה לומברדיא"ה
ואשכנז וארץ האיי :

קכה כתוב בספר המקצועות מי שנהרג על
קידוש השם ועל יחוד השם

יתברך בין בשעת השמך בין שלא בשעת השמך
כגון שאמרו לו גוים פלח לע"ז ואי לא קפלינא
לך וסטר עצמו למיתה ונהרג או נעלב או נשרף
על קידוש השם כיון שקידש השם בגופו ובנפשו
כל ישראל חייבין לקרוע עליו ולהתאבל עליו
ולהספידו בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ואשתו
לא תנשא עולמית משום כבוד שמים ומשום
כבודו ואם נשאת לא תצא :

קכו תניא חנניא אמר חייב אדם למשמש
בבגדיו ע"ש עם חשיכה כדי
להפריש את האדם מן העבירה לראות אם יש
לו מעות בכיסו או קשורין בכנף חלוקו או מחט
תחוב בבגדיו או סבינו תלוי עליו ויסלק הכל
מעליו מן יוצאים לרשות הרבים ר' אמות :
שכח

ימי אבלו תוך אותן ח' ימים לא ירחץ עד אחר
מ' באב משום רבינו קלונימוס איש רומי אבל
יחזף ראשו בצנעא וטבילה בימי אבלה כתוב
לפנים ברמו רס"ז :

קיט ואשה שטבלה ומצאה על בשרה לאחר
הטבילה דבר ההוצץ תטבול פעם
אחרת וכן אם שכחה טבעתה כירה אם היה
מחודק לבשר שאין יכולה להוציאו ולנענעו
ממקומו תטבול פעם אחרת :

קכ אשה שרגילה לראות דם ליום קבוע
ויש לה ווסת מחודש לחודש או
לזמן אחר כשיגיע אותה זמן ואותה יום צריכה
לפרוש מבעלה יום אחר או לילה אחת שלא
ישמש עמה כיצד אם היא רגילה לראות בסוף
היום אסורה לשמש כל היום מתחילת היום ואם
לא ראתה בסוף אותו היום כמו שהורגלה מותרת
לשמש אפילו בתחלת הלילה שאח"כ וכ"ש
בלילה שלפניו וכן אם רגילה לראות בתחלת
היום מותרת לשמש בסוף הלילה שלפניו ואסורה
כל אותו היום לשמש ולא יותר וכן הדין בלילה
ואפילו אם רוצה לצאת לדרך ומצווה לפוקדה
בתשמיש יפרוש ממנה עונה אחת יום או לילה
אך מותר לפוקדה ברברי רצוי ופיוסין :

קכא אשה שתבעוה לינשא בין אלמנה בין
בתולה גדולה או קמנה צריכה
לברוק עצמה ז' ימים לספור ז' נקיים קודם
שתטבול לחתן ואפילו אם לא ראתה דם מעולם
כי שמא תראה מהמת חימוד ואם עשתה נשואין
קודם גמר ז' נקיים או לא יתיחד החתן לישי
עם הכלה וצריך איש או אשה לישי אצלם כיון
שעדיין לא בא עליה מעולם אולי יצרו תקפו
ייבא עליה באיסור לפיכך הוא ישן בין האנשים
והיא ישינה בין הנשים :

קכב הנושא את הבתולה בין גדולה בין
קמנה בועל בעילה מצוה
יפריש ואם ראתה דם ומרגשת בתחילת ביאה
לא יחיש אלא ימור בעילתו ויפרוש ותמהין